

Innhold

Forord	5
Forord til tredje utgave	5
Forord til annen utgave	5
Forord til første utgave	6
DEL I INNLEDNING	27
Kapittel 1 Innledning	29
1.1 Obligasjonsretten	29
1.2 Skyldforhold – fordringer og forpliktelser	30
1.3 Obligatoriske og tinglige rettigheter	31
1.4 Alminnelig obligasjonsrett som rettsdisiplin	33
1.5 Avgrensning av emnet for fremstillingen	37
1.6 En del obligasjonsrettslige ord og begreper	41
1.6.1 Innledning	41
1.6.2 Ensidige forpliktelser og gjensidig bebyrdende kontraktsforhold	42
1.6.3 Engangsytelser, rateytelser og løpende (vedvarende) ytelser	42
1.6.4 Avbestilling, oppsigelse og hevning	42
1.6.5 Risiko	44
Kapittel 2 Obligasjonsrettens rettskilder	46
2.1 Innledning	46
2.2 Kontrakten	46
2.2.1 Kontrakten som rettskilde	46
2.2.2 Kontraktstolking	47
2.2.3 Standardkontrakter	50
2.2.4 Internasjonale standardkontrakter	51
2.2.5 Rammeavtaler	52
2.3 Lover, forskrifter og traktater	52
2.3.1 Oversikt over aktuelle lover, forskrifter og traktater ..	52
2.3.2 Fravikelige og ufravikelige lover	56
2.3.3 Tolking av lover med videre	57
2.4 Rettspraksis, voldgiftspraksis og nemndspraksis	58
2.5 Kutymen, sedvaner og god forretningsskikk	63
2.6 Alminnelige kontraktsvilkår (standardkontrakter)	64

2.7	EØS-rettens betydning	66
2.8	UNIDROIT Principles of International Commercial Contracts og Principles of European Contract Law (PECL); Draft Common Frame of Reference (DCFR)	68
2.9	Alminnelige obligasjonsrettslige prinsipper	77
2.9.1	Innledning	77
2.9.2	Kodifisering av eldre prinsipper	78
2.9.3	Eldre prinsipper anga ikke en klar løsning	79
2.9.4	Eldre festede prinsipper	81
2.10	Reelle hensyn	83
2.11	Rettsteori	89
2.12	Annen nordisk rett og fremmed rett	95
DEL II KONTRAKTSRETTSLIGE FORPLIKTELSE		97
Kapittel 3 Kontrakter og andre beslektede grunnlag for forpliktelser		99
3.1	Innledning	99
3.2	Løfte	99
3.3	Annen atferd som får løftevirkning	100
3.3.1	Innledning	100
3.3.2	Konkludent atferd	100
3.3.3	Passivitet	101
3.3.4	Uaktsomhet i forhandlingssituasjon; løftevirkning eller erstatningsansvar	101
3.4	Påbud	104
Kapittel 4 Debitor for kontraktsrettslige forpliktelser		105
4.1	Innledning	105
4.2	Hvem som generelt kan være debitor	105
4.3	Hvem som er debitor for den enkelte forpliktelse	106
4.3.1	Tilordning («omdirigering»)	106
4.3.2	Representasjon	107
4.3.3	Ansvarsgjennombrudd	109
4.3.4	Comfort letters	111
4.4	Flere debitorer	113
4.4.1	Felles forpliktelser	113
4.4.2	Ubegrenset solidaransvar	114
4.4.3	Delt (pro rata) ansvar	117
4.4.4	Alternativt ansvar	118
4.5	Oppfyllelshjelper for debitor	118

Kapittel 5 Kreditor for kontraktsrettslige forpliktelser	120
5.1 Innledning	120
5.2 Hvem som generelt kan være kreditor	120
5.3 Hvem som er kreditor for det enkelte krav	120
5.4 Flere kreditorer	121
Kapittel 6 Forpliktelsens gjenstand (ytelsens innhold) – realforpliktelser	122
6.1 Forskjellige typer forpliktelser – en oversikt	122
6.1.1 Hovedforpliktelser og biforpliktelser	122
6.1.2 Resultatforpliktelser og innsatsforpliktelser	126
6.1.3 Genus/species – fungibel / ikke fungibel – ytelse	131
6.1.4 Engangs-, rate- og vedvarende forpliktelser	135
6.2 Hovedforpliktelsens innhold – innledning	135
6.3 Hvorledes en kontrakt bestemmer forpliktelsens innhold	136
6.3.1 Avtaletolkning	136
6.3.2 Integrasjonsklausuler og avtalt skriftform	140
6.3.3 Prioritetsbestemmelser	142
6.3.4 Hovedavtale og biavtale	142
6.3.5 Endringer	143
6.4 Betydningen av realdebitors opplysninger for forpliktelsens innhold	145
6.4.1 Lovreguleringen	145
6.4.2 Opplysningsrisikoen utenfor lovregulerte tilfeller	146
6.4.3 Utstrekning av identifikasjonen	147
6.4.4 Særlig om arealmangler	148
6.5 Betydningen for forpliktelsens innhold av debitors unnlatelser av å gi opplysninger (misligholdt opplysningsplikt)	148
6.5.1 Innledning	148
6.5.2 Nærmere om læren om opplysningsplikt forankret i avtaleloven § 33	152
6.5.3 Særlig om kravet til opplysninger	155
6.5.4 Skyldkravet	164
6.5.5 Identifikasjon	168
6.6 Abstrakt fastleggelse av forpliktelsens innhold: plikten til å prestere vanlig god ytelse	169
6.7 Tidspunktet for mangelsvurderingen	176
Kapittel 7 Pengeforpliktelser	179
7.1 Innledning	179
7.2 Pengeforpliktelsers gjenstand (innhold og omfang)	179
7.3 Renter, gebyrer m.m.	186
7.4 Realverdiklausuler og indekssklausuler	190

7.5	Gullklausuler	192
7.6	Pengeforpliktelser i fremmed mynt	193
7.7	Særlig om flermyntede obligasjoner	199
Kapittel 8 Oppfyllelse av kontraktsrettslige forpliktelser		200
8.1	Innledning	200
8.2	Hvem som kan oppfylle	201
8.2.1	Innledning	201
8.2.2	Debitor	201
8.2.3	Representant for debitor	201
8.2.4	Intervensjonsoppfyllelse	202
8.3	Hvem som kan motta oppfyllelse	204
8.3.1	Innledning	204
8.3.2	Kreditor	204
8.3.3	Representant for kreditor	204
8.3.4	Legitimasjonskreditor	204
8.4	Særlig om betaling; tvungen betalingsmiddel, sjekk, betalingskort	207
8.5	Hvilken forpliktelse en gitt oppfyllelse gjelder	210
8.6	Deloppfyllelse	213
8.7	Betinget oppfyllelse	215
8.8	Oppfyllelse med forbehold	216
8.9	Hva er endelig oppgjør? Adgangen til å fremme tilleggskrav	217
8.10	Rett til kvittering	219
8.11	Rett til innløsningspapir	220
Kapittel 9 Forfallstiden, oppfyllelestiden og frigjøringstiden for forpliktelser		222
9.1	Innledning	222
9.2	Oppfyllelestiden	223
9.2.1	Alminnelige regler om oppfyllelestiden	223
9.2.2	Helligdager, høytidsdager og lignende	227
9.2.3	Løpedager	227
9.2.4	Særlig om oppfyllelestiden ved forsendelse	227
9.2.5	Virkninger av at oppfyllelestiden er oversett	228
9.3	Forfallstiden	229
9.4	Frigjøringstiden	230
Kapittel 10 Oppfyllelesstedet for forpliktelser		234
10.1	Innledning	234
10.2	Oppfyllelesstedet for realforpliktelser	234
10.3	Oppfyllelesstedet for pengeforpliktelser	236
10.4	Pengeforpliktelser: særlig om oppfyllelesstedet når kreditor har flyttet eller kravet er overdratt	242

Kapittel 11 Bortfall av kontraktsmessige forpliktelse ved oppsigelse eller avbestilling	245
11.1 Innledning	245
11.2 Oppsigelse av rett til løpende ytelse	246
11.2.1 Innledning	246
11.2.2 Oppsigelse med særlig hjemmel	246
11.2.3 Oppsigelse etter alminnelige regler	246
11.2.4 Vern mot usaklig eller urimelig oppsigelse	248
11.2.5 Oppsigelse uten overholdelse av oppsigelsesfrist	248
11.2.6 Avgangsvederlag, etterprovisjon og annen verdigodtgjørelse i særlige tilfelle	251
11.3 Avbestilling av engangsytelser/rateytelser	253
11.3.1 Innledning	253
11.3.2 Avbestillingsrett med særlig avtalehjemmel	253
11.3.3 Avbestillingsrett i henhold til god forretningsskikk (kutyme)	253
11.3.4 Avbestillingsrett uten erstatningsplikt etter allmenne regler	254
11.3.5 Avbestillingsrett med erstatningsplikt etter allmenne regler	254
11.3.6 Erstatningsutmålingen	258

Kapittel 12 Kontraksrevisjon: bortfall og endringer av kontraktsrettslige forpliktelse ved uventede endrede forhold; bristende forutsetninger, force majeure, urimelighet	261
12.1 Oversikt	261
12.2 Den allmenne forutsetningslæren	268
12.2.1 Grunntrekk	268
12.2.2 Den subjektive og den objektive forutsetningslære ...	271
12.2.3 Betydningen av subjektive forhold på den ene eller begge parters sider	274
12.2.4 Forskjellige kategorier av etterfølgende forutsetningssvikt	276
12.2.4.1 Det er blitt fysisk mer farlig å oppfylle ...	277
12.2.4.2 Det er blitt økonomisk mer byrdefullt å oppfylle	278
12.2.4.3 Det er oppstått rettslige eller fysiske hindringer for en normal gjennomføring av kontraktsforholdet	279
12.2.4.4 Andre former for svikt i partens interesse i kontraktsforholdet	280
12.2.5 Kontrakten utelukker påberopelse av bristende forutsetninger. Forutsetningslærens gjennomslagskraft overfor kontraktsbestemmelser	284

12.3	Force majeure	287
12.3.1	Innledning	287
12.3.2	Force majeure-begrepet	288
12.3.3	Rettsvirkningene av force majeure	293
12.3.4	Force majeure-klausuler	295
12.4	Urimelige kontraktvilkår – avtaleloven § 36	297
12.4.1	Innledning	297
12.4.2	Avtaleloven § 36 er en rimelighetsstandard	302
12.4.3	Målestokken etter avtaleloven § 36	307
12.4.4	De enkelte momenters relevans og vekt	312
12.4.4.1	Innledning	312
12.4.4.2	Forskjellen mellom kommersielle kontrakter og kontrakter mellom privatpersoner	312
12.4.4.3	Partens opptreden ved avtaleinngåelsen og så lenge avtalen løper	317
12.4.4.4	Risikofylte og spekulative kontrakter	320
12.4.4.5	Veletablerte og allment praktiserte kontraktsreguleringer	323
12.4.4.6	Avtalt risikofordeling som kan slå ut til begge retninger	323
12.4.4.7	Avtalt plassering av en begrenset og klart definert risiko i kontraktsforholdet	325
12.4.4.8	Kontraktsklausuler som objektivt sett er uegnet til regulering av partenes mellomværende	326
12.4.4.9	Langsiktige kontrakter hvor det inntreffer forhold helt utenfor partenes beregning	327
12.4.4.10	Kontraktsklausuler som legger urimelige pressmuligheter i den ene parts hånd	329
12.4.5	Etterfølgende omstendigheter – forholdet mellom forutsetningslæren, force majeure-læren og avtaleloven § 36	331
12.5	Hardship-klausuler og lignende	338

Kapittel 13 Kontraktens unormale forløp – oppfyllelssvikt.

Kreditorrisiko. Kreditor mora. Kontraktsbrudd (mislighold).

	Bortfall av misligholdsbeføyelser. Reklamasjon	342
13.1	Grunnbegreper i kontraktsbruddslæren	342
13.1.1	Kontraktsbrudd, oppfyllelssvikt og risiko	342
13.1.2	Utelukkelse og bortfall av misligholdsbeføyelser	343
13.2	Risikoen for skade	344
13.2.1	Risikoen for skade i kjøpsforhold	344
13.2.2	Risikoen for skade i andre kontraktsforhold	346

13.3	Risikoen for andre oppfylleleshindringer enn skade	348
13.3.1	Innledning	348
13.3.2	Betydningen av funksjonsfordelingen	348
13.3.3	Force majeure-hindringer	350
13.4	Kreditormora	351
13.5	Mislighold. Grensen mot bristende forutsetninger	351
13.6	Omstendigheter som kan utelukke eller føre til bortfall av misligholdsbeføyelser	354
13.6.1	Innledning	354
13.6.2	Kontraktsmessige forbehold	355
13.6.3	Undersøkelsesplikt	361
13.6.4	Reklamasjonsplikt	369
13.6.5	Avkall	381
13.6.6	Passivitet	384
Kapittel 14 Detensjonsrett		385
14.1	Hovedregel	385
14.2	Detensjonsrettens utstrekning	388
14.3	Løpende levering av realytelser	393
Kapittel 15 Rett til naturaloppfyllelse		395
15.1	Naturaloppfyllelse – prinsipielle betraktninger	395
15.2	Hovedregel og prinsipielle unntak	397
15.3	Unntak i enkelttilfeller	402
15.3.1	Umulighet	402
15.3.2	Misforhold	403
15.3.3	Tapsbegrensningsplikt	404
15.3.4	Samfunnmessige hensyn	405
15.3.5	Tidsbundne ytelser (såkalte fixavtaler)	405
15.3.6	Tilbaketredelsesrett (oppsigelsesrett)	405
15.4	Tvangsfullbyrdelse	406
Kapittel 16 Retting og omlevering (avhjelp)		407
16.1	Retting – motstående hensyn	407
16.2	Rettekrav som misligholdsbeføyelse	409
16.3	Rettekrav etter garantivilkår	418
16.3.1	Innledning	418
16.3.2	Plikt eller bare rett for realdebitor?	418
16.3.3	Hvilke feil omfattes?	419
16.3.4	Bevisbyrdegaranti eller funksjonsgaranti?	419
16.3.5	Ansvar for reparasjonsomkostninger	421
16.3.6	Ureparerte mangler ved garantitidens utløp	422
16.3.7	Fraskrivelse av andre krav	422
16.4	Realdebitors rett til retting	423

16.4.1	Innledning	423
16.4.2	I hvilke kontraktsforhold kan det foretas retting?	424
16.4.3	Rammene for rettingsadgangen	425
16.5	Retting suspenderer andre misligholdskrav	427
16.6	Resultatet av retting	429
16.7	Omlevering	429
16.7.1	Innledning	429
16.7.2	Omlevering som misligholdsbeføyelse	430
16.7.3	Omlevering som defensiv beføyelse	431
Kapittel 17 Prisavslag		432
17.1	Prisavslag ved mangler	432
17.2	Betingelser for prisavslag	433
17.3	Beregning av prisavslag	437
17.4	Kan prisavslagskrav møtes med omgjøringskrav?	442
17.5	«Prisavslag» ved forsinkelse er ikke prisavslag	444
Kapittel 18 Hevning		446
18.1	Hevningsbegrepet	446
18.2	Hovedvilkår: vesentlig kontraktsbrudd	447
18.2.1	Innledning	447
18.2.2	Vesentlighetskravets innhold	449
18.2.3	Unntak fra vesentlighetskravet	462
18.3	Hevningskrav når avtalen allerede er oppfylt overfor misligholderen	465
18.3.1	Innledning	465
18.3.2	Kjøpsforhold	465
18.3.3	Eiendomskjøp	467
18.3.4	Andre kontrakter	468
18.4	Hevningskrav der misligholderen ikke kan få sin ytelse tilbake eller ikke i samme stand	469
18.4.1	Kravet om restitusjon	469
18.4.2	Restitusjon av berikelse	472
18.4.3	Restitusjonskrav utenfor kjøp	475
18.5	Hevning med virkning ex nunc eller ex tunc?	475
18.6	Delvis hevning	479
18.6.1	Hevningsretten er begrenset til en del	479
18.6.2	Kan kreditor velge delvis hevning?	482
18.7	Hevning utelukker ikke erstatning	484
18.8	Hevningserklæringen	485
18.9	Adgang til å påberope annet hevning grunnlag?	487
18.10	Rettsvernet overfor tredjemann	488

Kapittel 19 Erstatningsansvar – grunnlag	489
19.1 Erstatning i kontraktsforhold	489
19.2 Culperegelen	491
19.2.1 Den alminnelige erstatningsregel	491
19.2.2 Omvendt bevisbyrde	500
19.2.3 Forsett og grov uaktsomhet i kontraktsretten	502
19.2.3.1 Forsett	503
19.2.3.2 Grov uaktsomhet	507
19.3 Kontraktshjelperansvar	510
19.3.1 Innledning	510
19.3.2 Personelle begrensninger	512
19.3.3 Nærmere om identifikasjon	515
19.3.4 Kravet om saklig tilknytning	516
19.3.5 Grensen mot organansvaret	518
19.4 Objektivt ansvar med «force majeure»-unntak.	
Kontrollansvar	522
19.4.1 Innledning	522
19.4.2 Lovbestemt kontrollansvar – grunnkrav for ansvarsfritak	524
19.4.3 Nærmere om kontrollkriteriet	532
19.4.4 Videregående ansvar for leverandører og andre – krav om «dobbel force majeure»	541
19.4.4.1 Innledning	541
19.4.4.2 Kjøpsloven § 27 (2)	542
19.4.4.3 Identifikasjonens utstrekning etter andre bestemmelser	546
19.4.5 Mot et allment kontrollansvar?	547
19.4.6 Kontrollansvar for mangler	551
19.5 Rent objektivt misligholdsansvar	552
19.5.1 Innledning	552
19.5.2 Ansvar for pengemangel	553
19.5.3 Uvitenhet om forpliktelsen	554
19.5.4 Vanhjemmel (rettsmangel)	555
19.5.5 Garantiansvar	560
 Kapittel 20 Erstatningsansvar – utmåling	 564
20.1 Oversikt over utmålingsprinsippene	564
20.2 Årsakskravet – sondringen mellom positiv og negativ kontraktsinteresse	566
20.3 Adekvanskravet	572
20.3.1 Innledning	572
20.3.2 Innholdet av adekvansregelen	575
20.3.3 Tidspunktet for adekvansvurderingen	579
20.3.4 Casus mixtus	579

20.4	De enkelte tapsposter. Generelt om utmålingen. Diskontering.	
	Grensen mot ikke-økonomisk skade	581
20.4.1	Innledning	581
20.4.2	Ekstraordinære omkostninger	586
20.4.3	Prisforskjell	587
20.4.4	Fortjenestetap	590
20.4.5	Konsekvenstap	591
20.5	Compensatio lucri cum damno	597
20.5.1	Innledning	597
20.5.2	Minimumsbetingelser for berikelsesfradrag	600
20.5.3	Et bedre utgangspunkt – navn på et resultat eller en hovedregel?	603
20.5.4	Misligholdet fører til bortfall av en tapsbringende kontrakt	603
20.5.5	Den legislative begrunnelse for nektelse av fordelsfradrag og de konsekvenser dette må tillegges for det prinsipielle spørsmål	605
20.6	Kreditors innvirkning på erstatningskravet	609
20.6.1	Innledning	609
20.6.2	Tapsbegrensningsplikten	609
20.6.3	Medvirkning til eget tap	614
20.6.4	Aksept av risiko	617
20.6.5	Objektiv egenrisiko	617
20.7	Lempning	618
Kapittel 21 Erstatning for mislighold av pengeforpliktelse		622
21.1	Mislighold av pengeforpliktelse – sanksjonene	622
21.2	Forsinkelsesrente (morarente)	622
21.3	Vilkårene for forsinkelsesrente	625
21.4	Forsinkelsesrentens størrelse	629
21.5	Prosessrente	630
21.6	Rentetap e.l. utover forsinkelsesrenten	631
21.7	Erstatning for annet enn rentetap e.l.	633
21.8	Avsavsrente	635
21.9	Erstatning for kurstap	639
21.10	Særlige regler i forbrukerforhold	640
Kapittel 22 Antesipert mislighold		642
22.1	Forventet kontraktsbrudd	642
22.2	Detensjonsrett, stansningsrett og rett til å innstille oppfylleelsesforberedelser	643
22.3	Hevningsrett, samt rett til erstatning o.l.	645

Kapittel 23 Brudd på kreditorplikter (kreditormora)	650
23.1 Oversikt	650
23.2 Vilkår for at kreditormora skal inntre	652
23.3 Suspensjon og bortfall av debtors ytelsesplikt ved kreditormora	659
23.4 Debtors omsorgs- og bistandsplikter ved kreditormora	660
23.5 Kreditormora som grunnlag for kontraktsbruddsvirkninger ...	665
23.5.1 Innledning	665
23.5.2 Dom på medvirkning ved kreditormora	666
23.5.3 Hevningsrett ved kreditormora	668
23.5.4 Erstatningsansvar eller vederlagsøkning ved kreditormora	671
 Kapittel 24 Avtaler om misligholdsvirkninger.	
Ansvarsfraskrivelser. Ansvarsskjerpelser. Konvensjonalbot	675
24.1 Kontraktsfriheten og ulike avtaler om misligholdsvirkninger ..	675
24.2 Gyldigheten av en ansvarsfraskrivelse	677
24.2.1 Innledning	677
24.2.2 Ansvarsfraskrivelser i teorien	681
24.2.3 Ansvarsfraskrivelser i rettspraksis	684
24.2.3.1 Hvor ansvarsfraskrivelser anses ikke vedtatt	684
24.2.3.2 Når ansvarsklausulen er vedtatt: skyldgradens betydning	685
24.2.3.3 Betydningsfulle kontraktsbrudd	687
24.2.3.3.1 Innskrenkende fortolkning ...	687
24.2.3.3.2 Forutsetningssynspunkter	690
24.2.3.3.3 Oppsummering av rettspraksis	691
24.2.4 Avtaleloven § 36	692
24.2.4.1 Innledning	692
24.2.4.2 Status	695
24.3 Ansvarsskjerpelser	703
24.4 Konvensjonalbøter m.m.	704
 DEL III ALLMENNE RETTSPØRSMÅL I FORBINDELSE MED FORPLIKTELSER/KRAV	709
 Kapittel 25 Oversikt	711
 Kapittel 26 En del andre grunnlag for forpliktelser (krav) enn kontrakt	712
26.1 Innledning	712
26.2 Erstatningsforpliktelser (-krav)	713

26.3	Berikelsesforpliktelser (-krav)	713
26.3.1	Innledning	713
26.3.2	Lovbestemte berikelsesforpliktelser	714
26.3.3	Negotiorum gestio	716
26.3.4	Ulovbestemte berikelsesforpliktelser	716
26.4	En del andre kravgrunnlag	722
26.4.1	Eiendomsrettsforpliktelser	722
26.4.2	Selskapsvedtaksforpliktelser	723
26.4.3	Forvaltningsvedtaksforpliktelser	723
26.4.4	Rettsavgjørelsesforpliktelser	723
26.4.5	Lovforpliktelser (legalforpliktelser)	724
26.5	Hvorvidt alminnelige obligasjonsrettslige regler gjelder for forpliktelser (krav) som ikke har grunnlag i kontrakt	724
26.6	Betingede forpliktelser, opsjonsforpliktelser, løsningsforpliktelser mv.	724
26.7	Flere forpliktelser med felles grunnlag	725
26.8	Flere grunnlag for samme forpliktelse	725
Kapittel 27 Tilbakebetalings- og tilbakeleveringsforpliktelser		
(restitusjonsforpliktelser)		
27.1	Innledning	726
27.2	Restitusjonsforpliktelser ved ugyldige løfter eller avtaler	726
27.3	Restitusjonsforpliktelser ved ugyldige oppfyllelshandlinger ..	727
27.4	Restitusjonsforpliktelser i henhold til lovbestemmelser	729
27.5	Restitusjonsforpliktelser ved <i>condictio indebiti</i>	732
27.5.1	Innledning	732
27.5.2	Rettstanken bak læren om <i>condictio indebiti</i>	733
27.5.3	Momenter ved vurderingen etter <i>condictio indebiti</i> ...	737
27.6	Tilbakesøkningskravs gjenstand og omfang	742
Kapittel 28 Regressforpliktelser		
28.1	Innledning	745
28.2	Regressforpliktelser i solidar skyldforhold	747
28.2.1	Innledning	747
28.2.2	Nærmere om regress i solidar skyldforhold som bygger på kontrakt	749
28.2.3	Nærmere om regress i solidar skyldforhold som har annet grunnlag enn kontrakt	752
28.2.4	Særlig om regress i skyldforhold med mer enn to debitorer	753
28.2.5	Subrogasjon. Særlige rettigheter knyttet til kravet mot den ene debitor	755
28.3	Regressforpliktelser utenfor solidar skyldforhold	757

Kapittel 29 Alternativ oppfyllelse av forpliktelse (datio in solutum)	761
Kapittel 30 Motregning	763
30.1 Innledning	763
30.2 Motregningserklæringen	765
30.2.1 Innledning	765
30.2.2 Hvem som kan motregne	766
30.2.3 Hvem det kan motregnes overfor	768
30.3 Alminnelige vilkår for motregning	768
30.3.1 Gjensidighet	768
30.3.2 Motkravet må være et rettslig krav	773
30.3.3 Komputabilitet	774
30.3.4 Motkravet må være forfalt	776
30.3.5 Hovedkravets frigjørelsestid må være kommet	776
30.4 Begrensninger i den alminnelige motregningsrett	778
30.4.1 Begrensninger i henhold til avtale og lignende	778
30.4.2 Særlig om bankers motregningsrett	780
30.4.3 Begrensninger i motregningsretten i henhold til lov	785
30.4.4 Spørsmålet om utleggsfrihet begrenser motregningsretten	786
30.4.5 Motregningsadgang foranlediget av utilbørlig opptreden	787
30.5 Motregning i solidaransvarforhold	789
30.6 Virkninger av motregning	790
Kapittel 31 Deponering	793
31.1 Innledning	793
31.2 Frigjøring av debitor etter deponeringslova. Forholdet mellom Norges Bank og debitor	793
31.3 Forholdet mellom Norges Bank og kreditor	795
Kapittel 32 Foreldelse (preskripsjon)	797
32.1 Innledning	797
32.2 Gjenstand for foreldelse	800
32.3 Foreldelsesfrist	802
32.3.1 Foreldelsesfristens utgangspunkt og utløp	802
32.3.2 Foreldelsesfristens lengde	809
32.3.3 Tilleggsfrister for foreldelse	810
32.4 Avbrytelse av foreldelse	815
32.5 Virkninger av foreldelse	819
32.6 Særlig om virkninger av foreldelse når det er flere skyldnere	820

Kapittel 33 Preklusjon	822
33.1 Innledning	822
33.2 Preklusivt proklama	823
33.3 Hvilke krav som rammes av preklusjon	825
33.4 Virkninger av at proklamafristen oversittes	826
Kapittel 34 Andre endrings- og opphørsgrunner for forpliktelser ..	828
34.1 Innledning	828
34.2 Endring eller opphør ved tidsbegrensning	828
34.3 Endring eller opphør ved oppsigelse, hevning mv.	829
34.4 Endring eller opphør ved at en betingelse inntreffer eller faller bort	829
34.5 Endring eller opphør ved opsjon	831
34.6 Endring eller opphør ved avtale	831
34.7 Endring eller opphør ved ettergivelse	832
34.8 Endringer og opphør ved akkord og annen gjeldsordning	834
34.9 Endring eller opphør ved en personlig debtors død	835
34.10 Endring eller opphør ved avvikling av en forpliktet juridisk person	836
34.11 Endring eller opphør ved en personlig kreditors død	836
34.12 Endring eller opphør ved konfusjon (forening av stillingene som debitor og kreditor)	837
34.13 Endring eller bortfall ved passivitet	839
Kapittel 35 Endring eller opphør av forpliktelser med flere solidarisk ansvarlige debitorer	844
35.1 Innledning	844
35.2 Foreldelse av solidarforpliktelse	844
35.3 Preklusjon av solidarforpliktelse	846
35.4 Endring og opphør ved ettergivelse	846
35.5 Endring ved akkord eller annen gjeldsordning	848
35.6 Endring eller opphør ved konfusjon (forening av stillingen som debitor og kreditor)	848
35.7 Kreditors frafallelse av panterett, prioritetsvikelse, henstand ..	848
Kapittel 36 Krav mot andre enn hoveddebitor	850
36.1 Kausjon (garanti)	850
36.2 Tredjemannspant	851
36.3 Direktekrav basert på mislighold (krav mot hjemmelsmenn o.a.)	852
36.3.1 Oversikt	852
36.3.2 Kontraktskrav	857
36.3.3 Deliktsansvar – rettsbrudd o.a.	869
36.3.4 Ugrunnet berikelse	879

36.3.5	Kombinasjonsgrunnlag	879
36.4	Tredjemanns erstatningsansvar overfor kreditor	880
36.4.1	Innledning	880
36.4.2	Tredjemann påvirker interessen i et kontraktsforhold ved utilbørlig forhold	881
36.4.2.1	Innledning	881
36.4.2.2	Tilskyndelse til mislighold	882
36.4.2.3	Illojal konkurranse	884
36.4.2.4	Svekkelse av debitors betalingsevne	890
36.4.3	En kontraktspart kan ha blitt tapslidende som følge av at hans medkontrahent er blitt påført en person- eller tingsskade	890
36.4.3.1	Innledning	890
36.4.3.2	Skadevolder har skadet en ting hos debitor som kreditors interesse er direkte knyttet til	891
36.4.3.3	Skadevolder har voldt en person- eller tingsskade og indirekte rammet kreditor ..	894
36.4.3.3.1	Allment	894
36.4.3.3.2	Arbeidskontrakter	895
36.4.3.3.3	Skade på ting som er redskap eller instrument for den direkte skadelidtes prestasjon til kreditor	900
36.4.4	Ekspropriasjon hos debitor	902
DEL IV PERSONENDRINGER I FORPLIKTELSES- OG KRAVSFORHOLD		905
Kapittel 37 Endring i debitorstilling – gjeldsovertakelse		907
37.1	Adgangen til å endre subjekt bak forpliktelser	907
37.2	Selgerens stilling overfor kjøperen etter gjeldsovertakelse	910
37.3	Kjøperens stilling overfor kreditor etter gjeldsovertakelse	910
37.4	Selgerens stilling overfor kreditor etter gjeldsovertakelse	911
37.5	Omgjøring av salget og andre endringer av salgavtalen	916
37.6	Selgerens og kjøperens stilling overfor kreditor ved kjøperens videresalg	919
37.7	Andre tilfeller av gjeldsovertakelse	920
37.8	Særlig om gjeldsovertakelse på arveskifte	920
37.9	Nærmere om kreditors stilling overfor ny debitor	921

Kapittel 38 Endring i kreditorstilling (overdragelse av krav) – alminnelige regler	922
38.1 Allment om endring i kreditorstilling	922
38.1.1 Behovet for eierskifte med videre til krav	922
38.1.2 Verdien av et krav	922
38.1.3 Alminnelige regler om eierskifte med videre	923
38.1.4 Lovbestemte begrensninger i adgangen til eierskifte	925
38.1.5 Avtalebestemte begrensninger i adgangen til eierskifte	927
38.1.6 Oppstykking og delvis overdragelse av krav	927
38.1.7 Særlig om krav etter gjensidig bebyrdende kontrakter	929
38.1.8 Når foreligger det overdragelse, pantsettelse mv.?	930
38.2 Overdragelse (cesjon) og pantsettelse av krav	931
38.2.1 Innledning	931
38.2.2 Virkninger mellom partene av en overdragelse	931
38.2.3 Cedentens risiko og ansvar for kravets godhet (bonitas) og eksistens (veritas)	933
38.3 Forholdet mellom cesjonar og debitor	936
38.3.1 Innledning	936
38.3.2 Hvorvidt cesjonaren på ervervstidspunktet får en annen stilling enn cedenten hadde	937
38.3.3 Hvorvidt cesjonaren må finne seg i at debitor etter ervert har behandlet cedenten som kreditor	939
38.4 Forholdet mellom cesjonar og personer som har eldre rett enn cedenten	940
38.5 Forholdet mellom cesjonar og personer som utleder nyere rett fra cedenten	942
38.5.1 Innledning	942
38.5.2 Cesjonarens forhold til cedentens avtaleparter	942
38.5.3 Cesjonarens forhold til cedentens kreditorer	943
38.6 Forholdet mellom cedent og debitor (cessus)	944
38.7 Factoring	945

Kapittel 39 Endringer i kreditorstilling for krav knyttet til negotiabelt dokument eller registrerte finansielle instrumenter (negotiable krav)	946
39.1 Innledning	946
39.1.1 Oversikt	946
39.1.2 Omsetningsgjeldsbrev	948
39.2 Legitimasjon vedrørende negotiable krav	951
39.3 Hva slags eierskifter som kan ha negotiabilitetsvirkninger	952
39.4 Transaksjonen må bygge på legitimasjon	953

39.5	Dokumentet må være overlevert eller omregistrering må ha skjedd	954
39.6	Erververen eller rettighetserververen må være i god tro	954
39.7	Senere transaksjoner	956
39.8	Legitimasjonsvirkninger i forholdet mellom debitor og cesjonar ved negotiable krav (kreativ legitimasjon)	956
39.8.1	Innledning	956
39.8.2	Innsigelser som avskjæres	957
39.8.3	Innsigelser som ikke avskjæres	959
39.8.4	Innsigelser som ikke er lovregulert	959
39.8.5	Særlig om pantobligasjoner	961
39.8.6	Særlig om kausjon og tredjemannspant	961
39.8.7	Særlig om renter og annuiteter	962
39.9	Legitimasjonsvirkninger i forholdet mellom cesjonar og personer som har eldre rett enn cedenten ved negotiable krav (overføringslegitimasjon)	963
39.10	Rettsvern i forholdet mellom cesjonar og andre personer som utleder rett fra cedenten ved negotiable krav	965
39.10.1	Innledning	965
39.10.2	Forholdet til cedentens avtaleparter	965
39.10.3	Forholdet til cedentens kreditorer	965
39.11	Legitimasjonsvirkninger ved oppgjør: hvorvidt kreditor ved negotiable krav må finne seg i at debitor har behandlet en annen som kreditor (kviseringslegitimasjon)	966
Forfatteromtaler		968
Litteraturforkortelser		969
Domsregister		980
Stikkordregister		996